

**Nationaal Park
Schiermonnikoog**

JAARPROGRAMMA EN

WERKBEGROTING

Voorlichting & Educatie

Nationaal Park Schiermonnikoog

2016

*NB: De doelstellingen in dit jaarplan verwijzen naar het
Strategisch meerjarenplan communicatie 2011-2015.*

Inleiding

Voor u ligt het jaarprogramma en de werkbegroting 2016 van de Commissie Voorlichting & Educatie (V&E) van Nationaal Park Schiermonnikoog.

2016 als overgangsjaar

In de zomer van 2015 is het proces rondom de renovatie van het huidige onderkomen van het bezoekerscentrum in een impasse geraakt. Momenteel zijn de verschillende partijen van het overlegorgaan met elkaar in gesprek over de wijze waarop we in de toekomst de bezoekers van het Nationaal Park gastvrij kunnen ontvangen. De verwachting is dat er in januari 2016 meer duidelijkheid is over de toekomst van het bezoekerscentrum. Belangrijk, daar het bezoekerscentrum een centrale rol vervult in de voorlichting en educatie van het Nationaal Park. Zoals in het ontwikkelplan verwoord is 'voorlichting en educatie over het Nationaal Park en de natuurwaarden de belangrijkste taak en speerpunt van het overlegorgaan'.

Het jaar 2016 kan beschouwd worden als een overgangsjaar. Van de bestaande situatie waarin voorlichting en educatie voornamelijk vanuit het huidige onderkomen aan de Torenstreek wordt uitgevoerd, naar een nieuwe situatie waarvan op dit moment nog niet duidelijk is met welke voorzieningen en in welke vorm de uitvoering van voorlichting en educatie gestalte krijgt.

Activiteiten in 2016

Gezien bovenstaande ontwikkeling is ervoor gekozen om in 2015 nog geen nieuw meerjarenprogramma communicatie op te stellen, maar hiermee te wachten tot besluitvorming over de toekomst van het bezoekerscentrum en V&E heeft plaatsgevonden. Daarom zal in 2016 het Strategisch meerjarenplan communicatie 2011-2015 opnieuw de basis vormen voor het jaarplan. Daarnaast wordt proactief ingezet op communicatie over de planvorming en uitvoering van maatregelen uit het BIP+. Nieuw is dat we in 2016 de keuze maken om nieuwe activiteiten te ontwikkelen rondom een speciaal thema. De Commissie V&E wil in 2016 extra aandacht schenken aan 'de donkerste plek van Nederland' en zal een aanvraag doen om de status Dark Sky Park te verwerven.

Programmatische aanpak

Op Schiermonnikoog werken we met de Commissie V&E al lange tijd op een programmatische manier aan het aanbod van activiteiten. Die werkwijze helpt ons aan een groeiend draagvlak en legt een sterke, professionele basis onder het werk dat we doen. Alle activiteiten worden uitgevoerd in nauwe wisselwerking tussen de coördinator en educatief medewerker V&E, het secretariaat van het Overlegorgaan Nationaal Park en de Commissie V&E.

Leeswijzer

Het Jaarplan 2016 bestaat uit drie delen. In het eerste deel worden de activiteiten beschreven voortkomend uit het Strategisch meerjarenplan communicatie 2011-2015. Het tweede deel bevat de communicatieactiviteiten die in 2016 te verwachten zijn in het kader van planvorming en uitvoering van de maatregelen uit het BIP+. In het derde deel wordt ingegaan op de activiteiten rondom het thema 'Dark Sky Park' dat in 2016 centraal staat. Het jaarplan wordt afgesloten met een begroting en overzicht van de ureninzet van de coördinator en medewerker V&E.

Schiermonnikoog, oktober 2015

Mia Michels, coördinator Voorlichting & Educatie

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1. Activiteiten Strategisch Meerjarenplan Communicatie 2011-2015	3
1.1 Stimuleren van beleving van natuur- en landschapswaarden.....	3
1.2 Vergroten van kennis, inzicht en bewustwording van de natuurwaarden	5
1.3 Versterken van het draagvlak onder bewoners en bezoekers.....	7
1.4. Vergroten van inzicht in de veranderende vraag in overleg met de doelgroepen	8
1.5 Uitdragen van de gezamenlijke identiteit van het stelsel Nationale Parken.....	9
1.6 Algemeen	10
2. Communicatie planvorming en uitvoering maatregelen BIP+	11
2.1 Watergebiedsplan.....	11
2.2 Inzet grote grazers	11
2.3 Kerf in de zeereep	11
3. Activiteiten rondom speciaal thema	12
3.1 Nationaal Park Schiermonnikoog: Dark Sky Park	12
3.2 Activiteiten Dark Sky Park.....	12
4. Werkbegroting 2016 V&E Nationaal Park Schiermonnikoog	13

1. Activiteiten Strategisch Meerjarenplan Communicatie 2011-2015

1.1 Stimuleren van beleving van natuur- en landschapswaarden

1.1.1 Excursieprogramma

Het aanbieden en vernieuwen van een gevarieerd activiteitenaanbod (veldwerk en excursies) in samenwerking met het Bezoekerscentrum (BC), Natuurmonumenten (NM) en Vrijwilligerscollectief (VC), waarbij de nadruk naast kennis ook op natuurbeleving ligt. Hiermee willen we zoveel mogelijk bezoekers informeren over en helpen bij het beleven van het Nationaal Park.

Doelgroepen: Alle recreanten. In de periode april-juni en september ligt de nadruk op bezoekende schoolklassen (bovenbouw basisschool en onderbouw voortgezet onderwijs).

Operationele doelen:

- Het bewaken van het werving- en selectieproces van nieuwe (vrijwillige) excursieleiders.
- Het opleiden van nieuwe (vrijwillige) gidsen.
- Het organiseren van overleg in het excursieseizoen met de gidsen over excursieplanning en actuele zaken in het veld (flora, fauna, beheer).
- Het op orde houden van het materiaal voor excursies en veldwerk.
- De educatief medewerker voert excursies uit voor het bezoekerscentrum.
- Streefcijfers: Individuen: 1.500 pax
Groepen volwassenen: 3.500 pax
Groepen scholen: 6.000 pax

1.1.2 Natuurrecreatief doeprogramma voor gezinnen m.b.v. nieuwe digitale media

Het ontwikkelen en aanbieden van nieuwe beleef-, ontdek- en doeroutes voor kinderen.

Doelgroep(en): Gezinnen met kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar

Operationele doelen:

In 2012 is de GPS-route Schier Explorer ontwikkeld. Deze wordt regelmatig gedaan door gezinnen met kinderen in de leeftijd van 10-14 jaar. In 2015 is de Reis van Sake de Slak ontwikkeld. In 2016 voldoen deze beide routes tezamen met de populaire '7 schatten route' vooralsnog aan de vraag.

1.1.3 Wandel- en fietsroutes op kaart

Op peil houden en aanpassen van bestaande natuurroutes in samenwerking met VVV en Natuurmonumenten. Het ontwikkelen van een nieuwe topografische kaart i.s.m. VVV.

Doelgroep(en): Alle (met nadruk op recreanten)

Operationele doelen:

- Ontwikkelen van nieuwe topografische kaart van Schiermonnikoog i.s.m. VVV.
- Bundeling van bestaande wandel- en fietsroutes tot een gids.

1.1.4 Rondje Noordelijke Parken

Bezoekers op een educatieve wijze kennis laten maken met de zeven Noordelijke Nationale Parken en de Ecologische Hoofdstructuur. Hierbij wordt nadruk gelegd op het slow-principe: het eten moet goed smaken, is zonder schade voor de leefomgeving, dierenwelzijn en gezondheid geproduceerd en producenten krijgen een eerlijke vergoeding voor hun werk.

Doelgroep(en): Alle (met de nadruk op recreanten)

Operationele doelen:

In 2012 is de app 'Neem de Tijd!' ontwikkeld. Promotie via website en flyer in het bezoekerscentrum. Voor 2016 wordt geen extra investering verwacht.

1.1.5 Natuurtheater

Jonge bezoekers van het Nationaal Park op speelse wijze laten kennismaken met natuur. De theatervoorstelling sluit aan bij het jaarthema van het NP.

Doelgroep(en): Gezinnen met kinderen en eilander basisschool

Operationele doelen:

Het aanbieden van een natuurtheatervoorstelling in het hoogseizoen, gecombineerd met een actief aanbod van excursies/natuuractiviteiten voor kinderen.

Dit onderdeel zal worden opgenomen in de programmering rondom het speciale thema.

1.1.6 Speelbos

Stimuleren van beleving van natuur door middel van spel.

Doelgroep: Kinderen / jongeren

Operationele doelen:

In 2016 zullen vanuit het jaarprogramma V&E geen investeringen gedaan worden in het Speelbos.

1.1.7 Buitenprogramma voor lokale scholen

Draagvlak Nationaal Park vergroten bij de eilander jeugd en hun ouders.

Doelgroep: Leerlingen en leerkrachten van eilander basisschool en voortgezet onderwijs.

Operationele doelen:

- Het organiseren van een aantal natuuractiviteiten met de eilander scholen.
- Het ontwikkelen van lesmaterialen (zoekkaarten, veldwerkmaterialen) voor zelf uit te voeren natuurprogramma's.

1.1.8 Programma of activiteit voor leeftijdsgroep 12 - 18 jaar

Leerlingen door middel van eigen onderzoek natuurlijke processen en verbanden op Schiermonnikoog laten ontdekken.

Doelgroep: Bovenbouw HAVO en VWO

Operationele doelen:

- Uitvoering van een scholenprogramma ontwikkeld door de Waddenzeeschool.
- Een aanbod van onderwerpen voor praktische opdrachten over diverse aspecten van de natuur, ecologie en maatschappelijke belangen in het waddengebied.
- Inrichten van een veldwerklokaal met verschillende materialen om veldonderzoek te doen.

1.1.9 Excursies voor anderstaligen

Vergroten van de beleving van natuur voor anderstaligen.

Doelgroep(en): Anderstaligen

Operationele doelen:

- Het op aanvraag uitvoeren van excursies in de talen Engels, Duits en Frans.

- Het vertalen van educatieve routes (Sake de Slak en Schier Explorer in Duits en Engels).

1.1.10 Toegankelijkheid minder mobiel

Betere toegankelijkheid realiseren door aanpassing van voorzieningen in overleg met de ondernemer of zorgaanbieder.

Doelgroep(en): Mindervaliden

Operationele doelen:

Er zijn in 2016 vanuit het jaarprogramma V&E geen middelen beschikbaar voor investeringen in de verbetering van de toegankelijkheid voor mindervaliden.

1.1.11 Leskisten voor mensen met een verstandelijke handicap

Ontsluiten van natuur en natuureducatie voor gehandicapten.

Doelgroep(en): Groepen waar gehandicapten deel van uitmaken

Operationeel doel:

Onderhoud en innovatie educatiemateriaal leskisten.

1.1.12 Cursussen / bijscholing voor (vrijwillige) gidsen

De gidsen binnen het Nationaal Park bijscholen op het gebied van kennis en vaardigheden. Uitwisseling tussen de gidsen van de diverse organisaties.

Doelgroep: Excursieleiders van Vrijwilligerscollectief, Bezoekerscentrum en Natuurmonumenten

Operationele doelen:

- Scholingsweekend in het voorseizoen.
- Voorbereidings- en evaluatieweekend in resp. voor- en naseizoen

1.2 Vergroten van kennis, inzicht en bewustwording van de natuurwaarden

1.2.1 Folders

Jaarlijkse uitgave van algemeen foldermateriaal

Doelgroep(en): Alle (met nadruk op recreanten)

Operationele doelen:

Beschikken over actuele folders over het bezoekerscentrum en activiteiten. In 2015 is een herdruk van bestaande folders uitgevoerd.

1.2.2 Magazine Nationaal Park Schiermonnikoog

Ontwikkelen van een informatief magazine over Nationaal Park Schiermonnikoog, dat onder andere actuele parkzaken belicht en een activiteitenkalender bevat.

Doelgroep(en): Alle

Operationele doelen:

Afhankelijk van beschikbare capaciteit en middelen; vooralsnog geen uitvoering hiervan in 2016.

1.2.3 Expositie

Onderhoud bestaande expositie en meedenken in ontwikkeling expositie en toekomst bezoekerscentrum.

Doelgroep(en): Alle

Operationele doelen:

- Onderhoud bestaande expositie en wisseltentoonstellingen
- Deelname aan projectgroep toekomst bezoekerscentrum

1.2.4 Beheer website met interactieve kaart

Beheer van de website. De gezamenlijke opzet van websites Nationale Parken is een apart project met een eigen budget.

Doelgroepen: Alle internetgebruikers

Operationele doelen:

Continu actualiseren van de nieuwe website.

1.2.5 Digitale nieuwsbrief en social media

Publiek informeren over actuele ontwikkelingen en activiteiten in het park. Forum bieden voor reacties, opmerkingen of recente waarnemingen.

Doelgroepen: Alle internetgebruikers

Operationele doelen:

- Digitale nieuwsbrief
- Regelmatig verzenden van tweets via twitteraccount NP en actuele berichten plaatsen op NP facebookpagina.

1.2.6 Vertaling website in En/Du/Fries

Content website vertalen en toegankelijk maken voor buitenlanders.

Doelgroep(en): Anderstaligen

Operationeel doel:

Content vertalen en op de website plaatsen. Gezien het relatief hoge aantal bezoekers uit het buitenland zal er een investering nodig zijn op het vertalen van content in het Engels.

1.2.7 Informatiebulletin Nationaal Park in Lytje Pole

Inwoners en bezoekers van Schiermonnikoog informeren over actuele activiteiten in het Nationaal Park.

Doelgroep(en): Alle (met nadruk op recreanten)

Operationele doelen:

Ontwikkelen van een full color katern over Nationaal Park Schiermonnikoog in de Lytje Pole, dat ondermeer actuele parkzaken belicht en een activiteitenkalender bevat.

1.2.8 Informatiezuilen

Doelgroepen informeren over het Nationaal Park.

Doelgroep(en): Alle

Operationele doelen:

Bij plaatsing van nieuwe of vervanging van bestaande gebiedsinformatieborden wordt het logo van het Nationaal Park vermeld (duo-branding).

1.2.9 Educatiemateriaal basisscholen op minimaal 2 niveaus

Onderhoud en innovatie van educatiemateriaal, door leerlingen zelf te downloaden van de website.

Doelgroep: Basisonderwijs (onderbouw en bovenbouw)

Operationele doelen:

Belangstellende kinderen beschikken via internet over een actueel en aantrekkelijk basispakket voor het maken van spreekbeurten en presentaties.

1.3 Versterken van het draagvlak onder bewoners en bezoekers

1.3.1 Inspraak en informatieavonden

Voorlichting geven over parkzaken: beleid, uitvoering van projecten, taakverdeling en onderzoek.

Doelgroep: Inwoners van Schiermonnikoog / belangstellenden van buiten

Operationele doelen:

- Organiseren van een voorlichtings- en inspraakavond (soms gecombineerd) die een week voorafgaand aan iedere openbare vergadering van het Overlegorgaan plaatsvindt.
- Een minimale deelname van 30 personen per avond (op 930 inwoners)
- Schriftelijke uitnodiging huis-aan-huis
- Mondelinge voorlichting gecombineerd met schriftelijke
- Inspraak voor en tijdens iedere vergadering van het Overlegorgaan
- Organisatie van aanvullende informatieavonden BIP+ (zie hoofdstuk 2)

1.3.2 Omgevingscommunicatie Nationaal Park over beleid en projecten

Informerende van de lokale bevolking over het beleid en projecten van het Nationaal Park.

Doelgroep(en): Inwoners Schiermonnikoog

Operationele doelen:

Bevolking wordt op de hoogte gesteld van nieuws over het Nationaal Park en van projecten die gepland worden of in uitvoering zijn. Iedere maand een vaste rubriek over het Nationaal Park Schiermonnikoog in de Dorpsbode. Indien de inhoud daartoe aanleiding geeft wordt informatie via huis-aan-huis brief verspreid.

1.3.3 Lezingen voor lokale bevolking

Uitgebreid informeren van belangstellenden over onderwerpen die nauw samenhangen met het Nationaal Park.

Doelgroep: Inwoners van Schiermonnikoog en in het bijzonder leden van de Natuur en Vogelwacht Schiermonnikoog (NVWS)

Operationele doelen:

Twee lezingen per jaar in coproductie met NVWS

1.3.4 Gedragsfolder

Informatie verstrekken over 'huisregels' in het Nationaal Park door middel van een folder.

Doelgroep: Alle

Operationele doelen:

Publiek informeren over gedragsregels aansluitend bij de handhaving. In 2015 is de folder herzien. In 2016 wordt geen extra investering verwacht, tenzij actuele ontwikkelingen daartoe aanleiding geven.

1.3.5 Bebording

Informatie verstrekken over natuurbescherming en natuurgerichte recreatie in het Nationaal Park. Door middel van borden in het natuurterrein informatie geven over gedragsregels, veiligheid en zoning/tijdelijke afsluiting van gebieden.

Doelgroep: Alle

Operationele doelen:

Bebording in het natuurgebied wordt uitgevoerd door Natuurmonumenten. Ontwerpen voor nieuwe bebording worden ter afstemming voorgelegd aan de Commissie V&E.

1.4. Vergroten van inzicht in de veranderende vraag in overleg met de doelgroepen

1.4.1 Behoeftenonderzoek

In 2011 is een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder bewoners, scholen en recreanten. Uit de resultaten van het onderzoek volgt een aantal aanbevelingen. In de periode 2012-2014 zijn de aanbevelingen nader uitgewerkt en nieuwe producten ontwikkeld.

Doelgroep: Alle (inwoners, onderwijs en recreanten)

Operationele doelen:

In 2016 is geen nieuw behoeftenonderzoek gepland.

1.4.2 Arrangementen

Aanbieden van speciaal samengestelde pakketten (verblijf+excursie+bezoek expositie).

Doelgroep: Recreanten

Operationele doelen:

Ontwikkelen van arrangementen met recreatieondernemers. In het kader van het Ontwikkelplan wordt een werkgroep toeristische productontwikkeling ingesteld. Deze werkgroep zal zich bezighouden met het verbeteren van de kwaliteit van het toeristisch product in relatie tot het Nationaal Park.

1.4.3 Onderhoud netwerk gastheren / recreatieondernemers

Bevorderen samenwerking met en betrokkenheid bij Nationaal Park.

Doelgroep: Recreatieondernemers

Operationele doelen:

Contacten onderhouden, organiseren workshops.

1.4.4 Cursussen gastheerschap voor recreatieondernemers

Informeren van de toeristische sector over het Nationaal Park Schiermonnikoog.

Doelgroep: Ondernemingen werkzaam in de toeristische sector

Operationele doelen:

- Werving nieuwe gastheren
- Cursus Gastheerschap Nationaal Park organiseren
- Informatiemap over Nationaal Park (herziene druk 2013)
- Certificaat Gastheer Nationaal Park

1.5 Uitdragen van de gezamenlijke identiteit van het stelsel Nationale Parken

1.5.1 25-jarig jubileum

Nationaal Park Schiermonnikoog vierde in 2014 de 25ste verjaardag. Het jubileumprogramma vond plaats in 2014.

Doelgroep: Alle

Operationele doelen:

n.v.t.

1.5.2 SNP brochure alle parken

Informatie verschaffen over het stelsel van Nationale Parken.

Doelgroep: Alle

Operationele doelen:

Bevoorrading en verspreiding van landelijke gids, ontwikkeld door SNP (alleen anderstalige gidsen zijn nog beschikbaar, voldoende voorradig).

1.5.3 Naamsbekendheid Nationaal Park

Het informeren van alle doelgroepen over het Nationaal Park Schiermonnikoog.

Doelgroep(en): Alle

Operationele doelen:

- Het verzorgen van informatie in Het Baken, VVV app en website, overige relevante websites en media
- Het organiseren van de Dag van het Nationaal Park i.s.m. overige Nationale Parken in mei 2016. Het thema van deze landelijke dag is nog niet bekend.

1.5.4 Huisstijl en logo

Eenduidige profilering van de Nationale Parken

Doelgroep: Alle

Operationele doelen:

Bewaking van landelijke huisstijl Nationale Parken en logo.

1.6 Algemeen

1.6.1 Voorlichting & Educatie

Uitvoering van het programma V&E, overleg voeren met bij het Nationaal Park betrokken partijen en uitwisseling van informatie met andere Nationale Parken.

Doelgroep: alle betrokken partijen bij Nationaal Park Schiermonnikoog.

Operationele doelen:

- Sturing van het programma V&E en advisering van het Overlegorgaan op dit terrein.
- Organiseren van overleg Commissie V&E.
- Adviseren van de werkgroep Beheer op het gebied van voorlichting & educatie.
- Bijdragen aan een zorgvuldig proces rondom planontwikkeling voortvloeiend uit het BIP+ (zie hoofdstuk 2).
- De voortgang in planvorming toekomst bezoekerscentrum toetsen aan V&E-doelen; coördinator volgt ontwikkelingen en reageert hierop.
- Uitwisseling met andere Nationale Parken om tot verbetering van producten en diensten te komen.
- Opstellen van een jaarplan voor 2017 en een jaarverslag over 2015. N.B. Het opstellen van het meerjarenplan 2017-2020 valt niet onder het reguliere werkplan. Hiervoor wordt een separaat budget gereserveerd.
- Inspelen op actuele vragen en ontwikkelingen. Vragen beantwoorden en verzoeken om informatie inwilligen.

1.6.2 Onvoorzien

Inspringen op actuele ontwikkelingen, zoals het ondersteunen van nieuwe projecten.

Doelgroep(en): Alle

Operationele doelen:

Nader in te vullen gedurende het jaar. In 2016 zullen vanuit het jaarprogramma V&E geen middelen gereserveerd worden voor ondersteuning van nieuwe projecten.

2. Communicatie planvorming en uitvoering maatregelen BIP+

In juni 2011 heeft het Overlegorgaan het Beheer- en Inrichtingsplan plus 2011-2022 vastgesteld. In dit plan is gekozen voor een koers waarbij vooral de krachten van de natuur het landschap van Schiermonnikoog vormen. We willen de komende jaren ruimte geven aan de dynamiek van zand, wind, water, planten en dieren. Het BIP+ zet hiertoe een aantal ontwikkelingen in gang:

- Versterken van de Waddenzee: Onderzoek naar mogelijkheden voor herstel van mosselbanken en zeegrasvelden. Geen commerciële visserij rond Schiermonnikoog.
- Stuifdijk: Onderzoeken van de mogelijkheden om een washovercomplex tussen strandpaal 7 en 10 te activeren.
- In beeld brengen van de ontwikkelingsmogelijkheden van het Westerplasegebied.
- Uitvoering geven aan het watergebiedsplan Schiermonnikoog.
- Inzetten van grote grazers om verruiging van de duinen tegen te gaan.

Voorlichting over bovenvermelde ontwikkelingen zal zich in eerste instantie richten op het informeren van de bevolking en bezoekers van Schiermonnikoog. In begrijpelijke taal zal verteld worden wat onderzocht is of gaat worden en welke resultaten dat oplevert.

Communicatiemiddelen die hiervoor ingezet worden zijn onder andere informatiebijeenkomsten, nieuwsbrieven, flyers en folders, website en social media.

Voor 2016 zal voorlichting gegeven worden over de 3^e fase van het Watergebiedsplan, de proloog en verdere uitvoering van de begrazing en de planontwikkeling voor het aanbrengen van een kerf in de zeereep.

2.1 Watergebiedsplan

Het Watergebiedsplan Schiermonnikoog wordt uitgevoerd door Wetterskip Fryslân. In het najaar 2015 is een start gemaakt met de derde fase van het Watergebiedsplan. In 2016 zal deze fase afgerond worden. Het Wetterskip is verantwoordelijk voor de communicatie over de uitvoering van de maatregelen. Dit gebeurt in afstemming met de coördinator V&E.

2.2 Inzet grote grazers

In het najaar van 2015 is een sociale kudde Sayaguesa-runderen op Schiermonnikoog geïntroduceerd. Er is een projectgroep begrazing ingesteld die de uitvoering hiervan begeleidt. Communicatie vormt onderdeel hiervan. De coördinator V&E coördineert en bewaakt de uitvoering van het werkplan communicatie. Het werkplan wordt in nauwe samenwerking met Natuurmonumenten uitgevoerd.

Mogelijk worden in 2016 ook andere grazers geïntroduceerd in het afgerasterde gebied. Zodra hierover meer duidelijkheid is zal ook voor deze introductie een werkplan communicatie opgesteld worden.

Tegelijkertijd wordt samen met Natuurmonumenten gewerkt aan een educatieve presentatie over de begrazing in het bezoekerscentrum. Hiervoor is een apart projectplan opgesteld. Dit project wordt gefinancierd uit additionele middelen.

2.3 Kerf in de zeereep

Momenteel wordt gewerkt aan de planontwikkeling voor het aanbrengen van een kerf in de zeereep. Een delegatie van bij het Nationaal Park betrokken partijen houdt zich bezig met de eerste voorbereidingen hiervan. Zodra het plan gereed is zal een informatiebijeenkomst georganiseerd worden voor de inwoners van Schiermonnikoog. Mocht door het overlegorgaan besloten worden deze maatregel ten uitvoer te brengen zal ook hiervoor een werkplan communicatie ontwikkeld worden.

3. Activiteiten rondom speciaal thema

De Commissie V&E heeft ervoor gekozen om in 2016 een specifiek thema centraal te stellen voor de ontwikkeling van nieuwe natuureducatieve activiteiten. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een combinatie van een nieuwe excursie, samenwerking met eilander recreatieondernemers, een nieuwe route of een natuurtheatervoorstelling. Gekozen is het thema 'Dark Sky Park' in 2016 centraal te stellen.

3.1 Nationaal Park Schiermonnikoog: Dark Sky Park

Dark Sky Parken zijn gebieden in de wereld waar de nachtelijke duisternis optimaal tot haar recht komt. De Waddeneilanden behoren tot de gebieden in Nederland met de minste lichtvervuiling en de helderste sterrenhemel. Een donkere hemel is niet alleen mooi om naar te kijken, maar ook van levensbelang voor veel nachtdieren.

De Boschplaat op Terschelling staat sinds 2015 op de internationale lijst met Dark Sky Parken. De initiatiefnemers hopen extra aandacht te krijgen voor de nachtelijke duisternis op Terschelling en op die manier het licht van de sterrenhemel te bewaren voor de toekomst. Nu de Boschplaat officieel een donkere nachthemel heeft, zal er ook alles aan gedaan worden om die in stand te houden. Zo wordt de straatverlichting aangepast en moet de verlichting van dorpen en bedrijven aan bepaalde voorwaarden voldoen.

Wereldwijd zijn er maar 24 natuurparken- en reservaten die zich Dark Sky Park mogen noemen. Onder andere het Galloway Forest Park in Schotland, het Death Valley National Park in Californië en het Hortobagy National Park in Hongarije hebben een plek in de lijst. Inmiddels is er ook een aanvraag ingediend om het Nationaal Park Lauwersmeer de status toe te kennen. Wij zullen het komende jaar een aanvraag opstellen om deze status voor het Nationaal Park Schiermonnikoog te verkrijgen. Onderzocht zal worden of we hiervoor aansluiting kunnen vinden bij het Lauwersmeergebied.

3.2 Activiteiten Dark Sky Park

In het kader van 'Dark Sky Park' zullen we in 2016 enkele nieuwe activiteiten ontwikkelen of organiseren. Een aantal bestaande excursies zullen extra onder de aandacht gebracht worden. Bij nieuwe activiteiten kan bijvoorbeeld gedacht worden aan:

- (theater)voorstelling in de schemering
- 'museum'nacht tijdens de Nacht van de Nacht
- ontwikkeling van lesmateriaal
- huur van een mobiel planetarium gedurende een aantal dagen
- lezing over sterren en planeten en/of nachtdieren

Extra promotie van bestaande excursies:

- Avondwandeling
- Sterren kijken
- Avond-tuur (zomermaanden)
- Braakballen pluizen

Daarnaast zal aansluiting gezocht worden bij het jaarlijkse After Sunset Festival en zal gezocht naar een bij het thema passende tijdelijke tentoonstelling in het bezoekerscentrum.

4. Werkbegroting 2016 V&E Nationaal Park Schiermonnikoog

Activiteit	Kosten (€)	Capaciteit (uren)	
		coördinator	Medewerker
Doelstelling 1: beleving natuur- en landschapswaarden			
1.1 excursieprogramma	1.000	10	160
1.2 natuurrecreatief doeprogramma	0	0	0
1.3 wandel/fietsroutes i.s.m. VVV/NM	4.000	20	40
1.4 rondje noordelijke parken	0	0	0
1.5 natuurtheater	0	0	0
1.6 speelbos	0	0	0
1.7 buitenprogramma lokale scholen	500	5	25
1.8 programma 12-18 jr.	0	0	20
1.9 excursies anderstaligen	500	0	20
1.10 toegankelijkheid minder mobiel	0	0	0
1.11 leskisten	200	5	10
1.12 bijscholing (vrijwillige) gidsen	1.200	10	10
Doelstelling 2: vergroten van kennis, inzicht en bewustwording van de natuurwaarden			
2.1 folders	0	0	0
2.2 magazine NP Schiermonnikoog	0	0	0
2.3 expositie	0	40	10
2.4 beheer website	0	40	40
2.5 nieuwsbrief en social media	0	10	40
2.6 vertaling website	750	0	10
2.7 infobulletin Lytje Pole	5.000	10	30
2.8 infozuilen	0	0	0
2.9 spreekbeurtenpakket	0	0	20
Doelstelling 3: versterken van het draagvlak onder bewoners en bezoekers			
3.1 inspraak en informatieavonden	600	30	10
3.2 omgevingscommunicatie	100	0	20
3.3 lezingen bewoners	450	5	5
3.4 gedragsfolder	0	0	0
3.5 bebording	0	0	0
Doelstelling 4: vergroten van inzicht in de veranderende vraag van de doelgroepen			
4.1 onderzoek naar behoeften	0	0	0
4.2 arrangementen	0	0	0
4.3 onderhoud netwerk gastheren	250	20	10
4.4 cursus gastheerschap	500	25	10
Doelstelling 5: uitdragen van de gezamenlijke identiteit van het stelsel Nationale Parken			
5.1 25-jarig jubileum	0	0	0
5.2 SNP brochure Nationale Parken	0	0	0
5.3 naamsbekendheid Nat. Parken	1.550	20	30
5.4 huisstijl en logo	0	5	0
Algemeen			
6.1 V&E	500	80	30
6.2 onvoorzien	0	5	0
Communicatie maatregelen BIP+*			
	0	50	10
Activiteiten rondom thema Dark Sky Park			
	7.900	50	75
Totaal	25.000	440	635

* De communicatie over de maatregelen BIP+ wordt gefinancierd uit andere middelen.